

NAMESTO UVODA...

[Zemlja pleše z besedilom \(youtube.com\)](https://www.youtube.com)

DAN ZEMLJE - 22. APRIL

22.4. 2024 – DAN ZEMLJE in

naravoslovni dan BIOTSKA PESTROST IN VPLIV ČLOVEKA NANJO – 9.a

22. April - SVETOVNI DAN ZEMLJE

- **V ospredju letošnjega svetovnega dneva Zemlje:**

Planet proti plastiki

- V Sloveniji letno nastane nekaj več kot 60.000 ton odpadne plastike, približno toliko se je tudi reciklira. Leta 2022 je bilo izmerjenih 5,9 tone emisij toplogrednih plinov v ekvivalentu CO₂ na prebivalca, kar je bilo pod povprečjem EU-27.
- <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/12804>

ZEMLJA JE DOBILA VROČINO

*Ekološka pravljica
za otroke in odrasle*

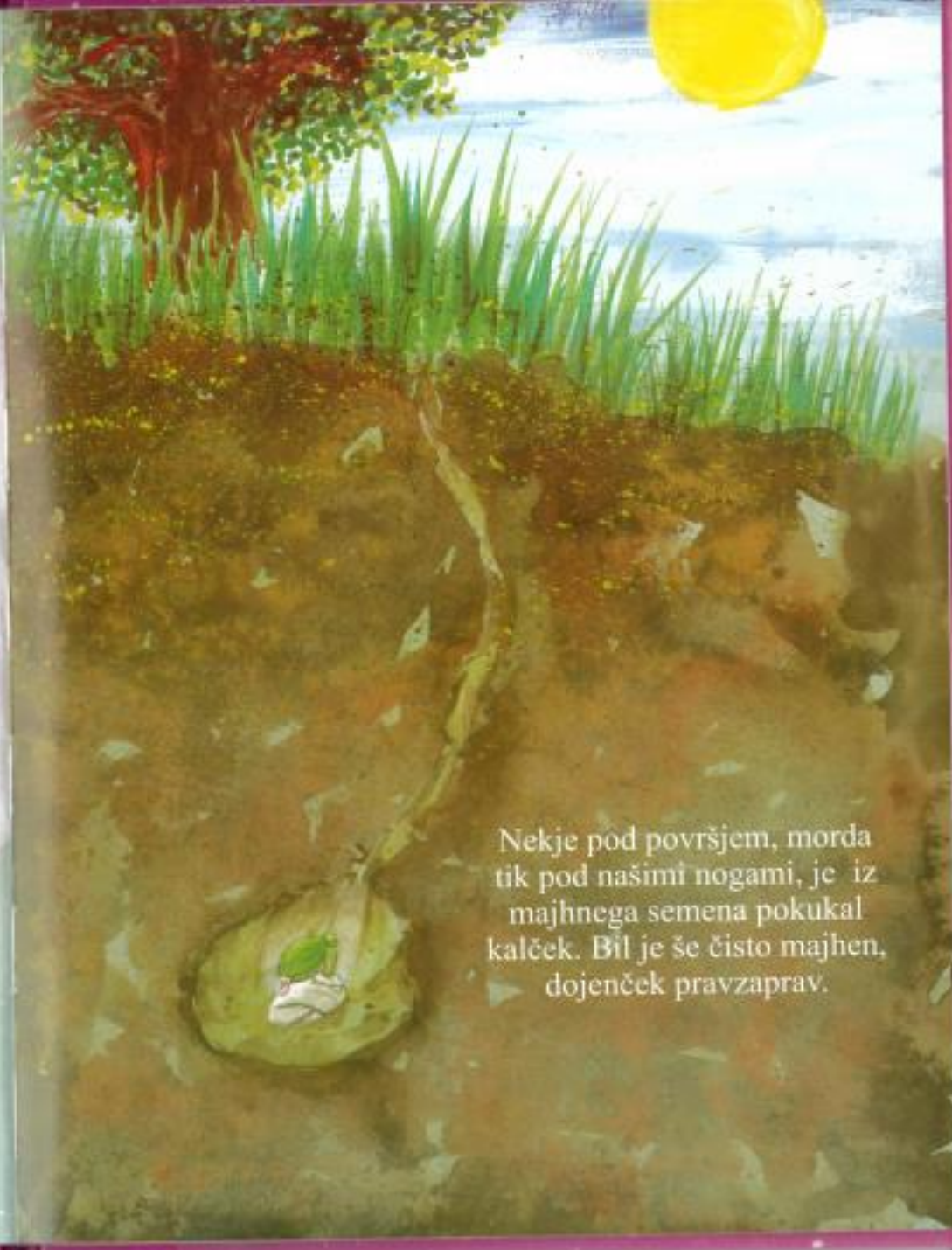
*Zgodba
Goran Škobjalj*

**22. APRIL
DAN ZEMLJE**

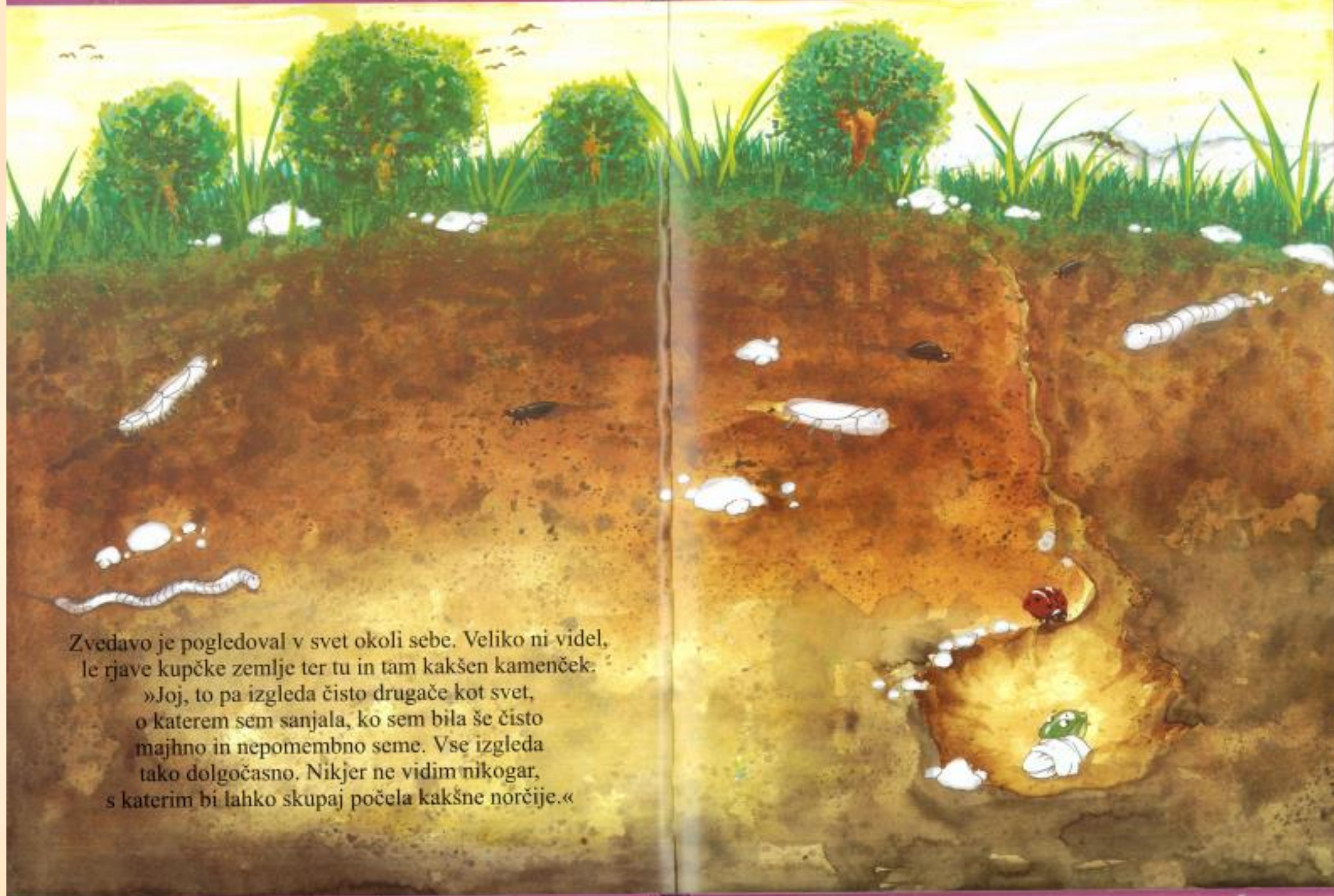

Nekoč v prihodnosti, v času, ki ni tako daleč od nas,
se je rodilo novo življenje.

Nekje pod površjem, morda
tik pod našimi nogami, je iz
majhnega semena pokukal
kalček. Bil je še čisto majhen,
dojenček pravzaprav.

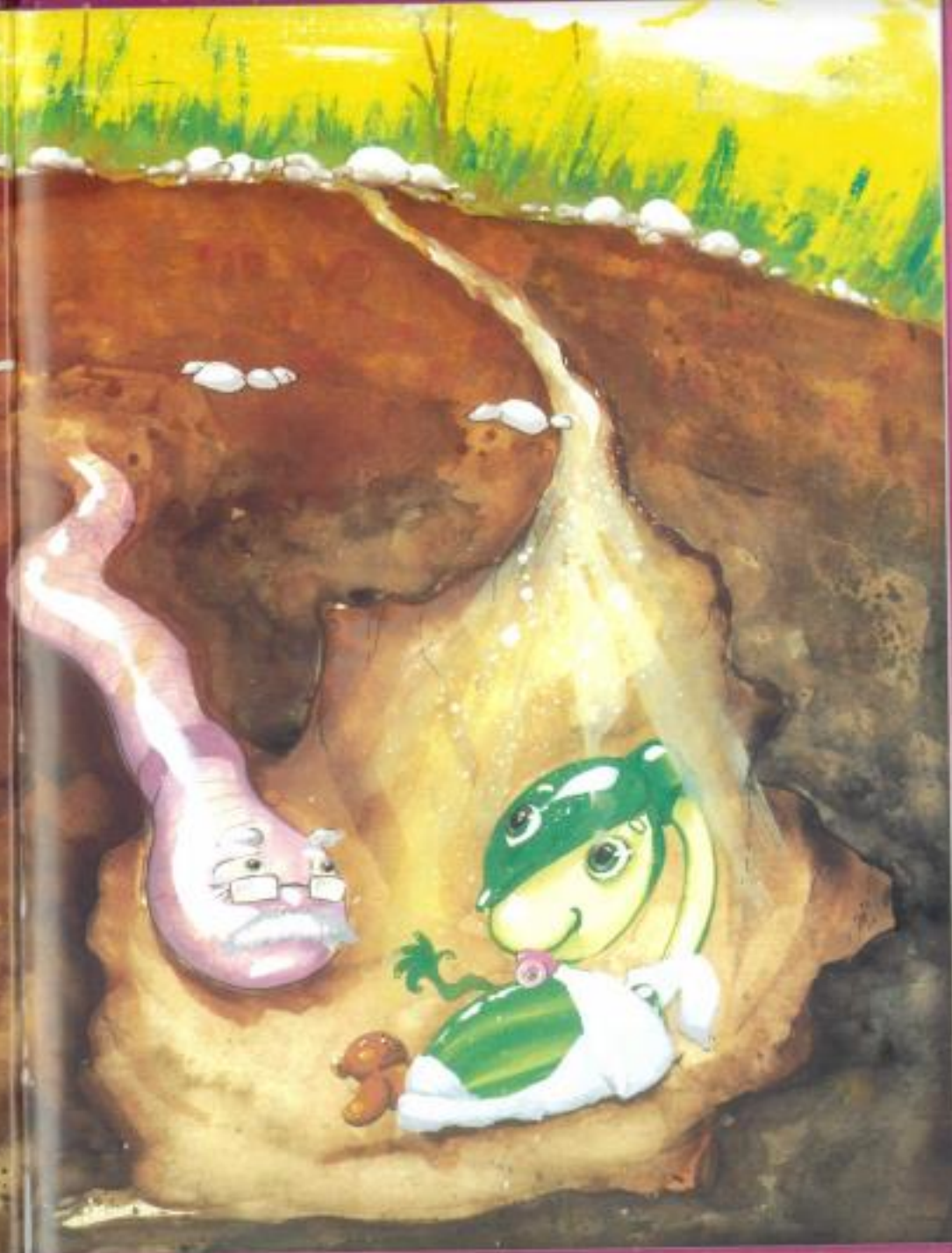

Zvedavo je pogledoval v svet okoli sebe. Veliko ni videl, le rjave kupčke zemlje ter tu in tam kakšen kamenček.

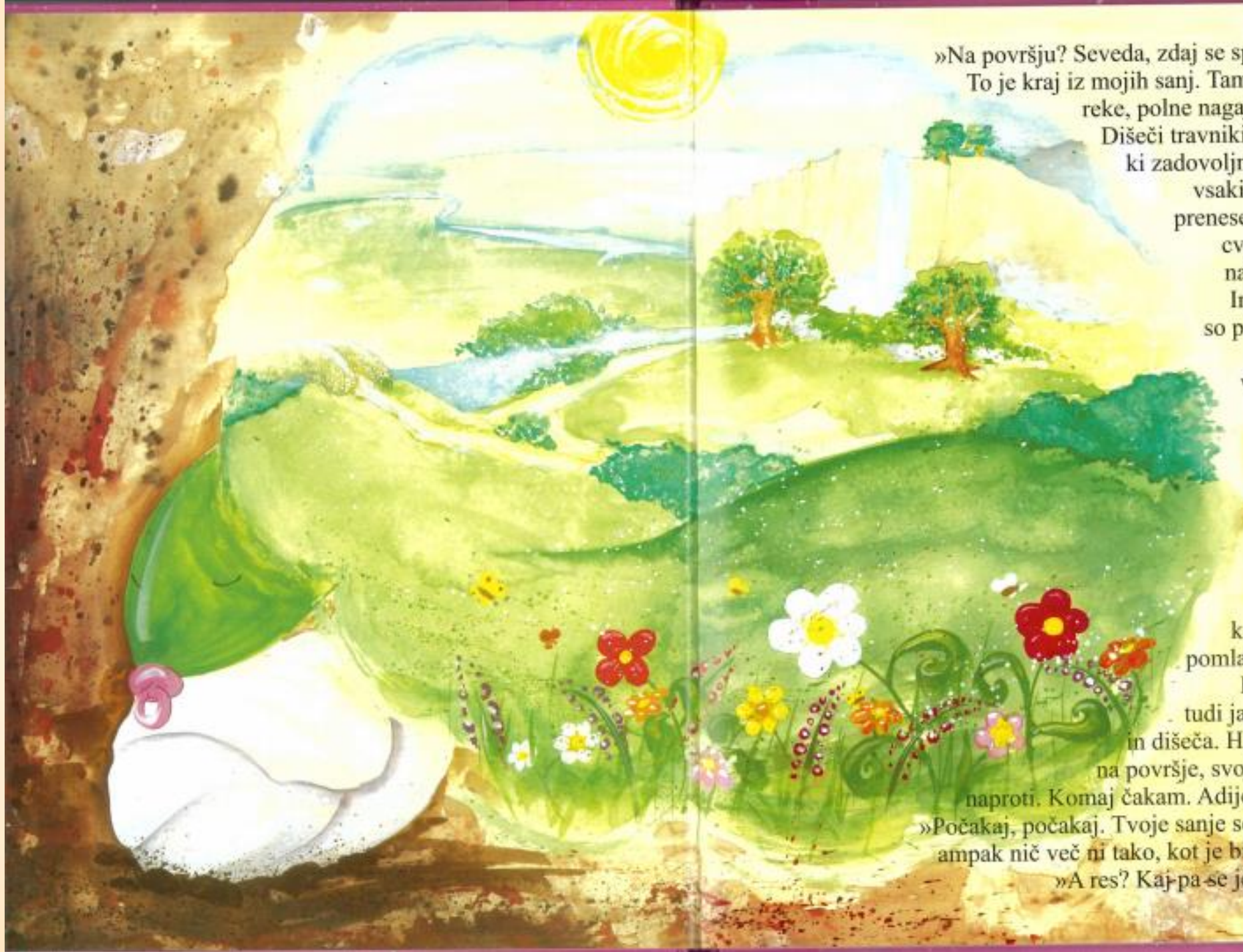
»Joj, to pa izgleda čisto drugače kot svet, o katerem sem sanjala, ko sem bila še čisto majhno in nepomembno seme. Vse izgleda tako dolgočasno. Nikjer ne vidim nikogar, s katerim bi lahko skupaj počela kakšne norčije.«

Naenkrat pa je za seboj zaslišala
globok in nekoliko otožen glas.
Zagledala je starega dedka Črva.
»Le ostani v svoji votlini. Tukaj je
pravzaprav raj, če pomislim,
kako je na površju«, ji je dejal dedek Črv.

»Na površju? Seveda, zdaj se spominjam.
To je kraj iz mojih sanj. Tam so zelene
reke, polne nagajivih ribic.
Dišeči travniki in čebele,
ki zadovoljno brenčijo
vsakič, ko veter
prenese pomladni
cvetni prah z
naših glavic.
In metuljčki
so pisanih kril,
za katere
vsako jutro
hranim
svežo
jutranjo
roso.
Otroci
spuščajo
zmaje
v nebo,
ko sije toplo
pomladno sonce.
In tam bom
tudi jaz tako lepa
in dišeča. Hitro moram
na površje, svojim sanjam
naproti. Komaj čakam. Adijo prijatelj.«
»Počakaj, počakaj. Tvoje sanje so zelo lepe,
ampak nič več ni tako, kot je bilo včasih.«
»A res? Kaj pa se je zgodilo?«

»Zemlja ima visoko vročino. Gozdovi se krčijo. Zadnjič so izruvali še zadnje velikansko drevo, takšno, ki ga deset ljudi ne more objeti. Iz njega so naredili mizo.«

»To pa je res nekaj strašnega. Kaj pa se je zgodilo z žvrgolečimi ptički, ki so imeli družine in gnezda v mogočni krošnji velikega drevesa? Ali zdaj gnezdijo na mizi, v mestu? Kakšno je sploh življenje v mestih?«

»Ljubo dete,
mesta so vsa v
betonu, jeklu in
steklu. Ljudje nič več
ne hodijo iz svojih domov,
tako vroče je postalo.
Namesto dišečega poletnega
vetrčka vsepovsod pihajo klima
naprave. Odrasli so zatopljeni v svoje
probleme in nimajo prostega časa.
Niti za svoje otroke, kaj šele za nas,
bitja iz narave.«

»Kaj pa otroci? Vsaj njih to moderno življenje
ni spremenilo, kaj? Fantje se zagotovo podijo za
žogo, včasih tudi ravsajo, deklice pa si spletajo
kitke iz rožic in skačejo preko gunitvista. Otroci
so preživeli vse hude čase in zmeraj so našli
dovolj moči in ljubezni za nas, rožice in živalce.
Povej, dedek Črv, hitro mi povej kaj o
današnjih otrocih.«

»Mala moja, tudi otroci nimajo več domačih
ljubljenčkov. Nadomestili so jih japonski robotki.
Kar cele dneve preživijo pred računalniki in televizorji,
fantje se sploh več ne ravsajo in deklice se prav nič
več ne postavljajo s svojimi kitkami.«

»Ampak to je grozljivo, ta moderni novi svet.
Prav nič mi ni všeč. Nekaj morava ukreniti, dedek Črv.«
»Jaz predlagam, da kar tukaj spodaj ostaneva. Veliko
bolj varno je in tudi hrane imava dovolj, da dočakava
srečnejše in boljše čase.«
»Da bi ostala tukaj in uživala na varnem, medtem ko
človeštvo trpi? Ne dedek, tako pa se ne bova šla.
Ljudje in otroci potrebujejo pomoč.«
»Si prepričana? Jaz sem že tako star in upchan, veš.«
»Seveda, ne moreva jih kar tako pustiti, da trpijo.
Morava jim pomagati. Primi se mojih poganjkov, greva
gor, soncu naproti. Drži se prijatelj, jupiii ...«

Za odpiranje uporabi ▼

»Očka, hitro, pridi sem. Že dolgo mi nisi kupil lepše igrače. Le da ne vem, zakaj si jo postavil na dvorišče. Pa tudi električnega priključka ne najdem.

Kako naj jo vklopim?« je vprašal Tomaž.

»Sploh ne vem, o čem govoriš. Ničesar ti nisem kupil. Greva skupaj pogledat, kaj se dogaja.«

»Poglej, očka, tukaj je.«

»Marjetica! Čisto prava marjetica. Tako dolgo je tega, ko sem videl zadnjo. In zdaj je zrasla tukaj, na našem dvorišču. Kako lepo.«

»Marjetica? Kaj je to, novi računalnik? Hitro mi pokaži, kako se uporablja.«

»Ne, ne razumeš. To je cvet, majhno živo bitje. V moji mladosti jih je bilo mnogo. Travniki so bili polni teh pisanih čudežev. Tvoja mamica jih je tako rada spleta v ogrlice. To so bili srečni časi.«

»Očka, povohaj. To bitje tako prijetno diši. Pa še tako lepa je. Ampak zunaj jo bo vroče sonce opeklo, mar ne?«

»Prav imaš, sinko. Hitro jo moramo ohladiti. In dobro zaliti. Upam le, da bo preživel ta moderni čas.«

»Nič ne skrbi, očka. Od zdaj naprej bom jaz pazil nanjo. Pa še sam ne bom, veš. Popoldan pridejo moji prijatelji in zagotovo mi bodo pomagali.«

»Tina, Peter, Mojca, Luka pogledjte ta mali dišeči čudež.
Ime ji je Marjetica, je živo bitje in potrebuje našo
pomoč. Prosim vas, pomagajte mi.«

»Seveda ti bomo pomagali, skrbno jo bomo zalivali.«
»Vsak večer bom prišla in ji zapela uspavanko, je dejala Tina.«
»Jaz pa jo bom vsako noč pokrili s steklenim zvonom, da je mrzli nočni veter ne prehladi,« je dejal Peter.
»Toda mi ne bomo dovolj. S kom naj se igra? In v koga se bo zaljubila, če je edina marjetica na celem svetu?« je vprašal Tomaž.
»Prijatelji, idejo imam. Skrbno jo bomo negovali in njena semena posadili po celem svetu.«

»Ne, Tina, to ne bo šlo,« je odgovorila Petra. Mamica mi je zadnjič povedala, da cvetlice potrebujejo čebelice in čmrclje, saj brez njih nobena rožica ne more dobiti mladičkov.«

»No, potem pa moramo narediti načrt, kako rešiti Zemljo in vsa živa bitja na njej,« je predlagal Peter.

»O naši marjetici bomo povedali vsem sošolcem in prijateljem,« ga je takoj podprla Tina.

»Povabili bomo tudi medije in jim predstavili našo idejo. Naj vsi vedo,« je dodal Tomaž.

»Da bo Zemlja spet postala planet, poln marjetic,« je zaključila Petra.

»Spoštovane dame in gospodje, novica dneva je
prišla iz majhnega dvorišča našega malega mesta.
Otroci so ustanovili gibanje Rešimo marjetico ...«

»Si videla, moja ljuba prijateljica? In to je šele začetek.
Tako sem ponosen nate. Bila si zelo pogumna, da si
prišla na ta svet,« je Tomaž ljubkova je nagovarjal
svojo novo prijateljico.
»Ko bi le govorila.
Kaj vse bi nam
lahko povedala ...«

PLANET ZEMLJA

Zemlja se je oblikovala pred približno 4,57 milijarde let, njen edini naravni satelit Luna pa pred okoli 4,53 milijarde let.

ŽIVLJENJE
NA ZEMLJI

SMO EDINI V
VESOLJU ?

POMAGAJMO
ZEMLJI

KAJ POTREBUJEMO ZA ŽIVLJENJE NA ZEMLJI?

Sončna energija, ki jo oddaja Sonce na Zemljo v obliki sončne svetlobe, je najpomembnejši neživi dejavnik okolja. Zato pravimo, da je Sonce osnovni vir energije na Zemlji.

ZRAK

VODA

TOPLOTA

PRST

ZRAK

Kaj bi se zgodilo, če na
Zemlji ne bi bilo zraka?

POGLEJ ZANIMIVO SPLETNO

STRAN -

SVETOVNO ONESNAŽENJE

ZRAKA:

[HTTPS://WAQI.INFO/SL/](https://waqi.info/sl/)

VODA 71 %

KOPNO 29 %

Slana oziroma morska voda je voda v morjih in oceanih in predstavlja veliko večino vse vode na Zemlji, le 3 % vode je sladke. Le slab odstotek vse vode pa lahko uporabljamo za pitno vodo.

Če bi torej z vso vodo napolnili 100 kozarcev, bi bilo 97 kozarcev napolnjenih s slano vodo, 2 kozarca s sladko vodo in manj kot en kozarec s pitno vodo.

KROŽENJE VODE:

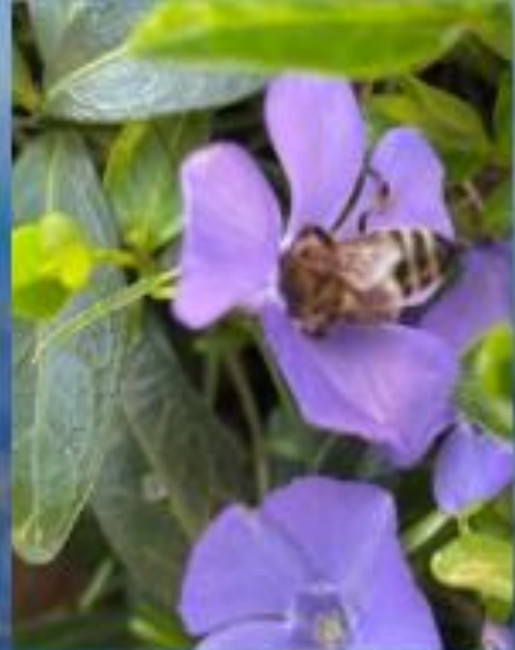
TOPLOTA

Sonce je vir življenja na Zemlji. Brez njega bi bila Zemlja pust in zaledenel planet.

POGLEJ FILMČEK O
TOPLOTI:

PRST

Na celinah se nahaja prst. Na nekaterih predelih je bolj, na nekaterih pa manj rodovitna.

Razmisli in odgovori!

Zakaj je prst na Zemlji pomembna?

SMO EDINI V VESOLJU?

POGLEJ !

SONČNI
SISTEM

Po oddaljenosti od Sonca je ZEMLJA tretji, po velikosti pa peti planet Sončevega sistema.

Zemlja je naša gostiteljica, zato se do nje obnašajmo odgovorno in spoštljivo.

- Varčujmo z vodo,
- negujmo rastline in bodimo skrbni do živali,
- hodimo peš in vozimo se s kolesi,
- odpadke odvrzimo v koš in jih ločujmo ...

Kako pa ti skrbiš za naš planet?

Za konec preveri svoje znanje.
Klikni na spodnjo povezavo in

reši **KVIZ**

<https://www.ika.si/a/263703>

ZEMLJA PLEŠE

BIOTSKA RAZNOLIKOST in VPLIV ČLOVEKA NANJO – 2. ND 9.a, 22. 4. 2024

- **KAJ je BIODIVERZITETA?**
- <https://www.naturaviva.si/o-biodiverziteti/>
- **Kaj moram vedeti o biodiverziteti?**
- [Svetovni dan Zemlje - LIFE Naturaviva](#)

- **Biodiverzitetata je pestrost življenja na Zemlji** v vseh najrazličnejših oblikah, od **bakterij** in **gliv** do **rastlin** in **živali**. Tudi **ljudje smo del biodiverzitetate**. Biodiverzitetata pa ni le raznolikost živih vrst, je tudi raznolikost znotraj posameznih vrst – njihova genska pestrost in je tudi vsa **pestrost ekosistemov**, kjer te vrste prebivajo.
- Biodiverzitetata, kot jo poznamo danes, je nastala v **milijardah let razvoja življenja**. Pomembna značilnost biodiverzitetate je izjemna **povezanost organizmov**, ki sami ne bi mogli preživeti, skupaj pa sestavljajo edinstven preplet, ki odločilno vpliva na razmere na našem planetu.
- Na svetu je bilo doslej opisanih **okoli 1,2 milijona vrst živali**, od tega skoraj milijon žuželk in okoli **300.000 vrst višjih rastlin**. **Več kot polovica vrst sploh še ni odkritih!** Slovenija se ponaša z eno največjih biodiverzitet v Evropi. Po doslej znanih podatkih živi pri nas okoli 21.000 vrst živali (od tega okoli 18.000 vrst žuželk) in okoli 3.000 vrst višjih rastlin.
- Posebej visoka je biodiverzitetata kraških jam s kar 200 vodnimi in 150 kopenskimi vrstami. **Pet slovenskih jamskih sistemov se je uvrstilo med 20 najbogatejših na svetu!**

ČUDOVITA BIOTSKA PESTROST na eni strani...

- Čudovita biotska raznovrstnost v Notranjskem parku (youtube.com)
- ... IN POSEGI V NARAVO za NAŠO KORIST.

<https://www.facebook.com/100064722219244/videos/3694498690833172/>

IZDELAVA KRATKIH VIDEOPOSNETKOV NA TEMO BIOTSKE PESTROSTI

- Učenci oddelka 9.a so v sklopu naravoslovnega dne pripravili zanimive videoposnetke na temo biotske pestrosti.
- Videoposnetke si lahko pogledate na spodnji povezavi.